

بررسی و ارزش گذاری ابنیه در محله گازران اردبیل

مونا اسدی^۱، نگین افشاروند^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خلخال، ایران، Mona.asadi0451@gmail.com
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خلخال، ایران، neginafsharvand94@gmail.com

چکیده

معماری و شهرسازی گذشته ایران در بر گیرنده اصولی است که در دل سنت‌ها نمود یافته و در چند دهه اخیر در اثر گسترش نامتعادل شهرها و گسست سازمان فضایی شهر، شهر سنتی از حقیقت خود فاصله گرفته و چالش‌هایی پیش روی شهرسازی سنتی و شهرسازی مدرن قرار داده است. توجه به رویکرد ساختار فضایی، با احترام به تاریخ و مفاهیم شهرسنتی- ایرانی محتوای اصلی کار است. مسلماً بهره‌گیری از الگوهای سنتی شهرسازی و بهره‌مندی از تجربیات گذشته، می‌تواند زیربنای خوب و مفیدی برای الگوهای شهرسازی آینده باشد. ضرورت شناخت مفاهیم شهر سنتی از سویی، شناخت ویژگی‌های فرهنگی، بومی و تاریخی بافت از دیگر سو و نیز معیارهای شناخت استخوان‌بندی می‌تواند ما را به ساخت الگوهای ذهنی رهنمون کند. مقاله حاضر با هدف دستیابی به الگویی مناسب جهت مداخله در بافت‌های تاریخی، به مطالعه موردی در زمینه شهر اردبیل و محله گازران پرداخته است. تحقیق حاضر بدلیل تأثیر شناخت تاریخی و کالبدی شهر در ارائه طرح، در بخش‌های آغازین به بررسی حوادث تاریخی، رشد، گسترش و تحولات شهر در دوران‌های گوناگون می‌پردازد. سپس برای معرفی عناصر تأثیرگذار در طراحی بافت کهن به تحلیل ساختار کهن محلات و شناسایی نقاط مهم بافت با توجه به تعاملات اجتماعی - فرهنگی مردم پرداخته و در ادامه معرفی طرح، در قالب پیشینه، اهداف، فرایند برنامه‌ریزی و طراحی انجام گرفته است. مقاله ارائه شده از نظر شیوه تحقیق و نحوه جمع‌آوری اطلاعات بر اساس ماهیت و روش از نوع توصیفی می‌باشد زیرا در این مقاله به شرح و بیان یک موضوع می‌پردازیمدر این پژوهش علاوه بر مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی سفرنامه‌ها و نقشه‌ها، برداشت‌های میدانی نیز انجام گرفته است که در مقاله ارائه می‌گردد. همچنین مطالعه ویژگی مکانی محله گازران نشان دهنده نمونه‌گیری مکانی در این مقاله می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: کالبد شهر، اردبیل، بررسی شبکه معابر، گازران.

۱- مقدمه

با ورود مدرنیسم و پیامدهای حاصل از آن هنجارهای فرهنگی و ساختارهای جدیدی بر زندگی اجتماعی حاکم گشته و باعث گردیده محلات قدیمی توان کارکردهای درونی و بیرونی خود را از دست بدهند. به‌صورت عمده بعد از ورود مدرنیسم و انعکاس آن در تحولات ساختارهای فرهنگی، اجتماعی، ایجاد فرهنگ جدید شهرنشینی، احداث راه‌های اصلی بین و درون شهری، گسترش خطوط تلفن و ارتباطات، دگرگونی‌های اساسی در شیوه تولید، هجوم روستاییان به شهر، کاهش مرگ و میر و افزایش جمعیت و... دگرگونی‌های بسیاری در شهر قدیم به‌وجود آمده است. به‌دلیل مشکلات موجود در بافت تاریخی شهر ساکنین با قدرت مالی متوسط و بالاتر، به‌تدریج به بافت جدید که دارای نظم ظاهری است روی آورده و بافت تاریخی را با مشکلات اجتماعی خود رهایی‌کنند.